

KESTÄVÄ ENERGIA

Suomen Akatemian
tutkimusohjelma
SusEn 2008–2011

SUOMEN AKATEMIA
TIETEEN RAHOITTAJA JA ASIANTUNTIJA

KESTÄVÄ ENERGIA (SUSEn) 2008–2011

SUSEn LYHYESTI

Energiatutkimuksen haasteita ovat erityisesti energiantuotannon ympäristövaikutusten ja taloudellisten reunaehtojen yhteensovittaminen sekä uusiutuvien luonnonvarojen optimaalinen käyttö raaka-aineiksi ja energiaksi. Energiaratkaisut ovat keskeisiä kysymyksiä pohdittaessa ihmiskunnan sekä tämän hetken että tulevaisuuden hyvinvointia. Niinpä tulevaisuuden energiaratkaisuihin vaikuttavatkin merkittävästi niiden aiheuttamat vaikutukset ihmisen terveyteen ja hyvinvointiin.

Tutkimusohjelma tuottaa uutta ja innovatiivista tietoa energiateknologiasta, energiajärjestelmistä ja energiatehokkuudesta. Lisäksi se ohjaa tutkimusta kestäviin ratkaisuihin ja kehittää osaamista tulevaisuuden energiavaihtoehtojen hahmottamisessa. Tutkimusohjelma on monitieteinen ja siinä tutkitaan muun muassa bioenergian ja ydinvoiman sekä lääke- ja kauppatieteiden näkökulmasta.

TUTKIMUSOHJELMAN TAVOITTEET

- tuottaa uutta ja innovatiivista tieteellistä tietoa energiateknologiasta, energiajärjestelmien toiminnasta ja energiatehokkuudesta
- ohjata tutkimusta energiateknologian ja -järjestelmien kestäviin ratkaisuihin, joissa huomioidaan ympäristömyötäisyys ja vaikutukset terveyteen
- kehittää osaamista energian tuotannon, siirron ja käytön alueella sekä energiajärjestelmien tulevaisuuden vaihtoehtojen hahmottamiseen sekä ilmastonmuutoksen hillintään.
- uusien monitieteisten tutkimusryhmien ja tutkimuksen kansallisten ja kansainvälisten yhteistyöverkostojen muodostaminen
- tutkijakoulutettavien ja tutkijoiden liikkuvuuden lisääminen
- tutkimuksen ja teollisuuden kansainvälisen kilpailukyvyyn parantaminen
- suomalaisen energiatutkimuksen saattaminen alan kansainväliselle huipulle joillakin tutkimuksen osa-alueilla
- yhteiskunnallinen vaikuttavuus.

Ohjelman aihealueet

- Uudet energiantuotannon teknologiat
- Toimiva energiajärjestelmä
- Energian käytön tehokkuus

Uusien energiantuotannon teknologioiden tutkimus kohdistetaan pääasiassa

- Biomassapohjaisten polttoaineiden tuotantoon
- Hiilettömiin tuotantoteknologioihin kuten tuuli-voimaan, aurinkoteknologiaan ja polttokennoteknologiaan
- Uuden sukupolven ydinvoimatutkimukseen sekä hiilidioksidin erotukseen ja varastointiin liittyvään tutkimukseen

Toimivan energiajärjestelmän tutkimukset kohdistetaan pääasiassa

---

- Energiajärjestelmien tutkimukseen
- Energiatalouden ja -markkinoiden sekä energian kulutukseen liittyvään tutkimukseen
- Energiajärjestelmiin liittyvien ympäristö- ja terveysvaikutusten rajoittamisen tutkimiseen
- Energiapolitiikkaan ja -talouteen liittyviin ympäristökysymyksiin

Energian käytön tehokkuuden tutkimus

Energian käytön lähtökohtana voidaan pitää energian tarvetta. Tutkimusohjelmassa tarkastellaan energian tarvetta ja sen käytön tehokkuutta.

- taloudellisissa tuotantoprosesseissa ja
- energian loppukulutuksessa.

Energian käytön tehokkuutta edistävien teknologioiden tutkimus ja kehitys nähdään tärkeäksi tutkimuskohteeksi.

Talouden tuotantoprosessien energian kulutusta ja tehokkuutta voidaan tarkastella koko kansantalouden tasolla, tuotannon ja talouden eri sektoreilla, tuotantolaitosten tasolla tai tuotantoprosessien tasolla. Tuotannon energiankulutus sisältää myös kotitalouksien ja muiden loppukulutuksen välillisen energian. Tutkimus voi keskittyä prosessien ja rakenteiden analyysiin ja se voi olla myös vertailevaa tutkimusta.

---

*Valokuvat:
Visa Vehmanen/ Amaranntti,
futureimagebank.com,
Merenkulkulaitos,
Vattenfall*

Taitto: Sole Lätti

*Yliopistopaino,
Helsinki 2008*

RAHOITETTAVAT HANKKEET

Planktonlevät polttoainebiomassan lähteenä (ALGISEL)

*Tamminen Timo, Suomen ympäristökeskus
Oksman-Caldentey Kirsi-Marja, VTT*

Bioenergian tuotantoketju energiakasvien kasvattamisesta energiapolitiikan kysymyksiin (BEET)

*Ollikainen Markku, Helsingin yliopisto
Lankoski Jussi, Helsingin yliopisto
Stoddard Fred, Helsingin yliopisto*

Biomassa ja öljy lämmitysjärjestelmissä: kasvihuonekaasu- ja hiukkaspäästöt ja terveysriskit (BIOHER)

*Salonen Raimo, Kansanterveyslaitos
Hillamo Risto, Ilmatieteen laitos
Hirvonen Maija-Riitta, Kansanterveyslaitos
Jokiniemi Jorma, Kuopion yliopisto
Pekkanen Juha, Kansanterveyslaitos
Tuomisto Jouni, Kansanterveyslaitos*

Puun katalyyttinen hajottaminen (CaDeWo)

*Leskelä Markku, Helsingin yliopisto
Tamminen Tarja, VTT*

Karbonaatteja energiatekniikassa (CARETECH)

*Zevehoven Ron, Åbo Akademi
Eklund Olav, Turun yliopisto
Fogelholm Carl-Johan, Teknillinen korkeakoulu*

Sähkökäyttöjen häviöiden pienentäminen (EFFDRI)

*Arkkio Antero, Teknillinen korkeakoulu
Luomi Jorma, Teknillinen korkeakoulu*

Metsäbiomassan kysyntä energiana ja materiaaleina sekä niiden ilmastovaikutukset (FOBIT)

*Pingoud Kim, VTT
Uusivuori Jussi, Metsäntutkimuslaitos
Valsta Lauri, Helsingin yliopisto*

Piilevät mahdollisuudet teräksen valmistuksen energiantarpeen ja päästöjen vähentämiseksi (GREENSTEEL)

*Saxen Henrik, Åbo Akademi
Holappa Lauri, Teknillinen korkeakoulu
Härkki Jouko, Oulun yliopisto*

SUS-EN-TUTKIMUSOHJELMA

Uuden sukupolven ydinreaktorit (NETNUC)

Kyrki-Rajamäki Riitta, Lappeenrannan teknillinen yliopisto
Heikinheimo Liisa Sofi, VTT
Salomaa Rainer, Teknillinen korkeakoulu

Uudet, innovatiiviset ja kestävät liikenteen polttoaineet.
(SusFuFlex)

Lassi Ulla, Oulun yliopisto
Keiski Riitta, Oulun yliopisto
Kordas Krisztian, Oulun yliopisto
Mikkola Jyri-Pekka, Åbo Akademi

Toisen sukupolven biojalostamokonseptit (TKK Bioref)

Hurme Markku, Teknillinen korkeakoulu
Aittamaa Juhani, Teknillinen korkeakoulu
Dahl Olli-Pekka, Teknillinen korkeakoulu

Leijukerrosten monifaasiprosessit osana kestävää energiateknologiaa

Hyppänen Timo, Lappeenrannan teknillinen yliopisto

Tehoelektroniikka aktiivisessa
sähkönjakelujärjestelmässä

Partanen Jarmo, Lappeenrannan teknillinen yliopisto

Kuusimetsiin perustuvan puuntuotannon, bioenergian
ja hiilen sidonnan taloudellis-ekologinen optimointi

Tahvonen Olli, Metsäntutkimuslaitos

Hiilinanoputkipohjaisten katalyyttirakenteiden synteesi
ja käytettävyys polymeeripolttokeinoissa
(Nanoduramea)

Kauranen Pertti, VTT
Kauppinen Esko, Teknillinen korkeakoulu

Planktonlevien lipidituoton optimointi
biodieseltuotannon raaka-aineeksi (LIPIDO)

Tamminen Timo, Suomen ympäristökeskus
Oksman-Caldentey Kirsi-Marja, VTT

Muovisten aurinkokennojen arviointiperusteet

Österbacka Ronald, Åbo Akademi

Hilavirheiden karakterisointi kalkopyriiteissä (DECK)

Tuomisto Filip, Teknillinen korkeakoulu

Uudenlaisten menetelmien kehittäminen raskasmetalli-
ja pienhiukkaspäästöjen sekä käytettävyysongelmien
mallintamiseen ja vähentämiseen biomassan ja
kivihiilen seospoltossa

Aho Martti, VTT

Joustava väriaineherkistetty nanoaurinkokenno

Lund Peter, Teknillinen korkeakoulu

Optimoidut lignoselluloosan käsittelyprosessit
tavoitteena bioetanoli (OPTBIO)

Mikkola Jyri-Pekka, Åbo Akademi
Peiponen Kai, Joensuun yliopisto

Biokaasun puhdistaminen liikennekäyttöön

Rintala Jukka, Jyväskylän yliopisto
Mikkola Jyri-Pekka, Åbo Akademi

Polysakkaridipohjaiset biopolttoaineet ja älykkäät
biomateriaalit: massa- ja paperiprosesseihin
integroitu kestävä kehitys

Fardim Pedro, Åbo Akademi

Puun biomassan funktionaalinen genomiiikka

Helariutta Yrjö, Helsingin yliopisto

LISÄTIETOJA OHJELMASTA

Suomen Akatemia
Saila Karvinen, FT, TkL
Ohjelmapäällikkö
saila.karvinen@aka.fi

Suomen Akatemia (09) 774 881

Ohjelman verkkosivut:

www.aka.fi/energia

MUUT RAHOITTAJAT JA KUMPPANIT:

Ohjelman muita kansallisia rahoittajia ovat Maj ja Tor Nesslingin säätiö, Fortum Oyj, UPM-Kymmene Oyj ja Neste Oil Oyj.

Kansainvälisiä:

Chile: Chilean National Commission for Scientific and Technological Research (CONICYT),

Islanti: Orkustofnun,

Kiina: National Natural Science Foundation of China (NSFC),

Luxemburg: The National Research Fund (FNR),

Norja: The Research Council of Norway (RCN),

Puola: Ministry of Science and Higher Education (MSHE),

Ruotsi: Swedish Energy Agency (STEM),

Saksa: Forschungszentrum Jülich (PTJ),

Tanska: The Danish Agency for Science, Technology and Innovation (DASTI),

Nordic Energy Research (NER)

SUOMEN AKATEMIA
TIETEEN RAHOITTAJA JA ASIANTUNTIJA

Vilhonvuorenkatu 6 • PL 99, 00501 Helsinki

Puhelin (09) 774 881 • Faksi (09) 7748 8299

www.aka.fi • keskus@aka.fi